

Centraal Bureau
voor de Statistiek

Rapport

Verbeteringen en reeksbreuken in economische statistieken

Gert Buiten

Versie maart 2014

Kennisgeving: De in dit rapport weergegeven opvattingen zijn die van de auteurs en komen niet noodzakelijk overeen met het beleid van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

1. Inleiding

Een belangrijke eigenschap van statistieken is dat je de cijfers van periode op periode goed met elkaar kunt vergelijken om te zien of er sprake is van bijvoorbeeld een verbetering of verslechtering. Verschillen in de cijfers die niet veroorzaakt worden door werkelijke ontwikkelingen, maar door bijvoorbeeld de invoering van een nieuwe methode, werken hierbij verstrend. Statistiekgebruikers kunnen door dergelijke reeksbreuken niet goed meer zien of bijvoorbeeld een stijging te maken heeft met een reële groei of een kunstmatig effect is van de methodewijziging.

Om de statistieken bij de tijd te houden, zullen er echter toch regelmatig verbeteringen moeten worden doorgevoerd in de manier waarop ze gemaakt en gepubliceerd worden. De eventuele reeksbreuken die daar de keerzijde van zijn zullen zo goed mogelijk moeten worden opgevangen. Gebruikers ondervinden dan zoveel mogelijk wél de voordelen van de verbeteringen en zo min mogelijk de nadelen van een breuk.

In de toelichtingen van de Statlinepublicaties van afzonderlijke statistieken is terug te vinden waar sprake is geweest van breuken en hoe daarmee is omgegaan. Bij de economische statistieken kunnen de effecten in de ene statistiek echter ook gevolgen hebben voor een andere. Dat komt omdat deze statistieken samen een keten vormen, waarbij resultaten van de ene statistiek gebruikt worden in de volgende schakel. Het volgen van dat spoor via de toelichtingen bij afzonderlijke publicaties is lastig. Daarom wordt in dit artikel een globaal overzicht gegeven van de belangrijkste verbeteringen en breuken in de afgelopen jaren in de economische statistieken.

2. Verbeteringen in economische statistieken

De afgelopen jaren is er veel verbeterd op het gebied van economische statistieken. In de eerste plaats is de kwaliteit verbeterd. Belangrijke stappen daarbij waren de volgende:

- Het invoeren van SBI 2008, een verbeterde versie van de bedrijfstakindeling die het CBS gebruikt voor onder andere de omzet- en de productiestatistieken. Dankzij de overgang op SBI 2008 kan vooral de dienstensector veel gedetailleerder worden beschreven.
- Het verminderen van de bijstellingen in opeenvolgende cijfers van eenzelfde economische variabele. Hierdoor geven onder andere de cijfers van de maand- en kwartaalstatistieken een beter beeld van de later te publiceren jaarcijfers of omzet, productie en economische groei. Belangrijke stappen hierbij waren ondermeer de invoering van een nieuw systeem voor de Productiestatistieken en een nieuwe bron en methode voor de kwartaalomzetstatistieken.
- Verbeteren van het zicht op het gedrag van bedrijven en instellingen. Hierbij waren onder andere de uitbreiding van de inschrijfplicht van bepaalde categorieën in het Nieuwe Handels Register en de invoering van een nieuw systeem voor het Algemeen Bedrijven Register van het CBS van belang, evenals de verbeterde afleiding van statistische eenheden en een versnelde op- en afvoer van nieuwe respectievelijk opgeheven eenheden.
- Vergroten van de betrouwbaarheid van een aantal cijfers, vooral door het gebruik van nieuwe bronnen en methoden. Zo is bij de kwartaalomzetcijfers voor het MKB overgestapt van een steekproefaanpak naar een integrale waarneming door het gebruik van BTW-omzetgegevens van de Belastingdienst. Bij de gegevens over arbeid en lonen is overgestapt op de integrale cijfers van de Polisadministratie. Bij de statistieken over de industrie en de doorvoer zijn nieuwe methoden doorgevoerd.
- Verbeteren van vergelijkbaarheid tussen statistieken. Voorbeelden hiervan zijn de aanpassingen bij Internationale Handel in Goederen om beter aan te sluiten op Nationale Rekeningen en de invoering van nieuwe ESR-concepten in de KS en de PS.

In de tweede plaats is de enquêtedruk verlaagd. Belangrijke stappen daarbij waren:

- Het vervangen van enquêtering door waarneming via BTW-omzetgegevens van de Belastingdienst voor de kwartaalomzetstatistieken
- Het vervangen van enquêtering door waarneming via Polisgegevens van de Belastingdienst voor de Statistiek Werkgelegenheid en Lonen

In de derde plaats zijn de statistische productiekosten voor een aantal statistieken verlaagd, zodat de belastingbetaler meer statistiek voor minder geld krijgt. Hierbij waren onder andere van belang:

- De overgang op een nieuwe bron en een nieuw productiesysteem voor de kwartaalomzetstatistieken.
- De overgang op een nieuwe methode en een nieuw systeem bij de Productiestatistieken.
- De overgang op een nieuwe bron en een nieuw systeem bij de Statistiek Werkgelegenheid en Lonen.
- De invoering van een nieuw productiesysteem bij het Algemeen Bedrijven Register van het CBS.

3. Reeksbreuken in het algemeen

Reeksbreuken kunnen ontstaan wanneer bij het maken van een nieuwe aflevering van een statistiek iets verandert in de opzet. Denk aan een nieuwe berekeningsmethode, een andere bron of een wijziging in de bedrijfstakindeling. De nieuwe cijfers kunnen dan niet zonder meer worden vergeleken met eerdere afleveringen. De aanleiding voor dergelijke veranderingen is meestal positief, omdat ze bijvoorbeeld leiden tot kwaliteitsverbetering van de cijfers of verlaging van de enquêtedruk.

3.1 Soorten reeksbreuken

Reeksbreuken kunnen op twee terreinen optreden: veranderingen in de structuur van de data en veranderingen in de eigenlijke cijfers.

Veranderingen in de structuur van de data treden bijvoorbeeld op als:

- de bedrijfstakindeling of een dergelijke classificatie verandert,
- de meeteenheid verandert (zoals euro's in plaats van guldens),
- definities veranderen,
- er een ander soort eenheden wordt beschreven (bijvoorbeeld huishoudens i.p.v. individuen).

In dergelijke gevallen veranderen uiteraard de cijfers ook.

Breuken waarbij alleen de cijfers zelf veranderen ontstaan met name als er een nieuwe bron wordt ingevoerd of als een bestaande bron met een nieuwe methode wordt bewerkt.

3.2 Soorten effecten van reeksbreuken

Reeksbreuken kunnen verschillende soorten effecten hebben. In de eerste plaats kan de structuur van de statistische beschrijving veranderen, met name bij een verandering van de classificatie. In de tweede plaats kan het niveau van de cijfers veranderen, bijvoorbeeld als overgestapt wordt van cijfers inclusief BTW naar exclusief BTW. Dit wordt ook wel een "1e orde-effect" genoemd. In de derde plaats kan het zijn dat de ontwikkeling van de cijfers verandert, en er een ander groeipatroon te zien is. Dit wordt ook wel een "2e orde-effect" genoemd.

Tot slot kan nog onderscheid worden gemaakt naar de reikwijdte van effecten: een breuk kan gevolgen hebben op microniveau (individuele bedrijven), op mesoniveau (bijvoorbeeld bedrijfstakken) of op macroniveau (bijvoorbeeld het nationaal inkomen of de economische groei).

3.3 Strategieën om met reeksbreuken om te gaan

Er zijn vier basisstrategieën om met breuken om te gaan. De eerste is de eenvoudigste: niets doen en accepteren dat er een breuk is. Dit wordt vooral gedaan als het gaat om ingrijpende en complexe reeksbreuken. Het betekent dat de oude reeks wordt gestaakt en een nieuwe wordt gestart. In sommige gevallen kan nog wel gezorgd worden voor een overlapperiode, waarbij voor één verslagperiode zowel cijfers van de oude als de nieuwe reeks beschikbaar zijn. Op die manier kan inzicht gegeven worden in de aard en omvang van de breuk. De tweede kan gebruikt worden als de breuk relatief klein is: dan kan de reeks zonder reparatie worden voortgezet met de kanttekening dat bij de interpretatie van ontwikkelingen bij de

breukperiode extra moet worden opgelet. De derde strategie bestaat uit het repareren van de breuk door eenmalig de oude cijferreeks om te rekenen naar de nieuwe reeks. Op die manier ontstaat één nieuwe reeks van onderling vergelijkbare cijfers. De vierde strategie werkt andersom: de nieuwe cijfers worden iedere keer omgerekend naar de oude situatie. Op die manier wordt de oude statistiek voortgezet en komt de nieuwe er naast te staan.

3.4 De belangrijkste beschikbare methoden

Bij de derde en vierde strategie kunnen bij het repareren meerdere methoden worden gebruikt, waarbij het vaak voorkomt dat combinaties van methoden worden toegepast. De meest gebruikte zijn de volgende.

- Een eerste methode is het op geaggregeerd niveau *omrekenen* van de oude data naar de nieuwe aanpak door middel van “overgangsmatrices” die de relatie tussen de oude en de nieuwe situatie weergeven. Deze methode kan vrij algemeen worden toegepast bij veranderingen in niveaus en structuren.
- Een tweede methode is het *omcoderen van publicatiereeksen*. Dit kan met name worden toegepast bij veranderingen in classificatie, als er op mesoniveau een voldoende heldere relatie tussen de oude en de nieuwe classificatie bestaat.
- Een derde methode draait om het *omcoderen van micromateriaal*, bijvoorbeeld bij de invoering van een nieuwe classificatie zoals SBI 2008.
- Een vierde methode bestaat uit het *herberekenen*, waarbij nieuwe methoden, concepten en dergelijke op de oude microdata worden toegepast of juist de oude methoden op de nieuwe data. Deze werkwijze kan vrij breed worden toegepast.
- Een vijfde methode is het *retrapoleren* (in de tijd terugleggen) van de nieuwe reeks o.b.v. groeicijfers uit de oude reeks.
- Het omgekeerde van de vijfde methode levert een zesde methode op: *extrapoleren* van de oude reeks o.b.v. mutaties uit de nieuwe reeks.

Deze beide laatste methoden mogen alleen worden toegepast als er geen sprake is van een 2^e orde-breuk, omdat daarbij juist een breuk in het groeipatroon optreedt.

Overzicht 1: samenvattend overzicht verbetering en breuken per statistiek

Soort breuk	Statistiek						
	SWL	ED	PS	KS	COEN	IHG	AR
Introductie nieuwe methode ramen doorvoer						X	
Overgang op Polisadministratie	X		X				X
Invoering nieuw systeem Algemeen Bedrijven Register	X	X	X	X			
Invoering nieuwe vragenlijsten Productiestatistiek			X				
Uitbreiding inschrijfplicht Handelsregister		X					
Overgang van SBI 1993 op SBI 2008	X	X	X	X	X		
Invoering verbeterde afleiding statistische eenheden	X	X	X	X			
Invoering nieuw systeem Productiestatistiek			X				
Overgang op herontwerp populatiestatistiek bij PS			X				
Definitiewijziging doorvoer						X	
Invoering nieuwe bron en methode kwartaalomzetstatistiek			X	X			
Invoering nieuwe versie ESR voor de industrie			X	X			
Versnelde op- en afvoer in Algemeen Bedrijven Register		X					

4. Verbeteringen, breuken en behandeling ervan per statistiek

Hieronder wordt voor de belangrijkste economische statistieken per statistiek een overzicht gegeven van de belangrijkste verbeteringen die de afgelopen jaren zijn doorgevoerd, de breuken die daardoor in de cijferreeksen zijn opgetreden en van de manier waarop daarmee is omgegaan.

4.1 Statistiek Werkgelegenheid en Lonen (SWL)

- Overgang van enquêtering op de Polisadministratie als bron voor de SWL m.i.v. verslagjaar 2006. Doel was het verminderen van de enquêtedruk bij bedrijven. Dit resulteerde in een 1^e en 2^e orde breuk, zowel op micro-, meso- als macroniveau. Gezien de omvang en complexiteit van de breuk is als strategie gekozen om niet te repareren.
- Overgang op een nieuw systeem voor het Algemeen Bedrijven Register van het CBS op basis waarvan wordt bepaald welke populatie van bedrijven moet worden beschreven. Voor de SWL was dat m.i.v. verslagjaar 2006. Doel van dit nieuwe systeem was een kwaliteitsverbetering t.b.v. de bedrijvenstatistieken. Dit leverde in de SWL een 1^e en 2^e orde breuk op, voornamelijk op microniveau. Als strategie is gekozen om de 1^e orde breuk te minimaliseren door herberekening van de oude cijfers.
- Overgang van de bedrijfstakindeling SBI 1993 naar SBI 2008, voor de SWL m.i.v. verslagjaar 2009. Doel van de nieuwe SBI-indeling was een betere statistische beschrijving van nieuwe activiteiten, met name in de dienstensector. Dit leidde tot een classificatiebreuk, op micro- en mesoniveau. Als strategie is gekozen om niet te repareren, maar wel voor verslagjaar 2009 zowel cijfers volgens de oude als de nieuwe classificatie te maken op basis van overgangsmatrices.
- Invoering van een verbeterde afleiding van statistische eenheden en van een andere bron voor het aantal werkzame personen in het Algemeen Bedrijven Register van het CBS op basis waarvan wordt bepaald welke populatie van bedrijven moet worden beschreven. Voor de SWL was dat m.i.v. verslagjaar 2010. Doel was het verminderen van de enquêtedruk voor bedrijven door het vergroten van de koppelbaarheid van statistische eenheden met administratieve registers. Dit leidde tot een beperkte classificatiebreuk, op micro- en mesoniveau. Vanwege de beperkte omvang is als strategie gekozen om niet te repareren en de oude reeks voort te zetten. Dat betekent wel dat extra aandacht nodig is voor de interpretatie van ontwikkeling rondom het breukjaar.

4.2 Statistiek Economische Demografie (ED)

- Overgang op een nieuw systeem voor het Algemeen Bedrijven Register van het CBS op basis waarvan wordt bepaald welke populatie van bedrijven moet worden beschreven. Voor ED was dat m.i.v. verslagjaar 2006. Doel was een kwaliteitsverbetering van de bedrijvenstatistieken. Leverde in ED een 1^e en 2^e orde breuk op, op micro-, meso- en macroniveau. Als strategie is gekozen om niet te repareren maar een nieuwe reeks te starten.
- Uitbreiding wettelijke inschrijfplicht voor bedrijven en instellingen in het Handelsregister bij de Kamer van Koophandel, dat door het CBS als basis wordt gebruikt voor het Algemeen Bedrijven Register. Door de uitbreiding verbeterde de kwaliteit van het Handelsregister en het Algemeen Bedrijven Register. Voor ED leverde dit m.i.v. verslagjaar

2008 een 1^e en 2^e orde breuk op, op micro-, meso- en macroniveau. Als strategie is gekozen voor deze niet te repareren. Voor de sectie Landbouw was dit actueel voor 2012, de reeks is gerepareerd tot het begin van de huidige reeks (2007).

- Overgang van de bedrijfstakindeling SBI 1993 naar SBI 2008, voor ED m.i.v. verslagjaar 2009. Doel was een betere statistische beschrijving van nieuwe activiteiten, met name in de dienstensector, mede in het kader van internationale afspraken. Dit leidde tot een classificatiebreuk, op macro- en mesoniveau. Als strategie is gekozen om verslagjaren 2007 en 2008 te herberekenen en vanaf 2007 een reeks te starten volgens de nieuwe classificatie.
- Invoering van een verbeterde afleiding van statistische eenheden en van een andere bron voor het aantal werkzame personen in het Algemeen Bedrijven Register van het CBS op basis waarvan wordt bepaald welke populatie van bedrijven moet worden beschreven. Voor ED was dat m.i.v. verslagjaar 2009. Doel was het verminderen van de enquêtedruk voor bedrijven door het vergroten van de koppelbaarheid van statistische eenheden met administratieve registers. Dit leidde tot een 1^e en 2^e orde breuk, op micro-, meso- en macroniveau. Als strategie is gekozen om dit tegelijk met de SBI 2008-breuk te repareren.
- Versnelde opvoer van startende en versnelde afvoer van kleine failliete bedrijven in het Algemeen Bedrijven Register van het CBS op basis waarvan wordt bepaald welke populatie van bedrijven moet worden beschreven. Doel was het verbeteren van de actualiteit van de CBS-cijfers en het vergroten van het gebruik van externe overheidsregisters als bron voor de statistieken. Voor ED leverde dit m.i.v. verslagjaar 2012 een 1e en 2e orde breuk op, op micro-, meso- en macroniveau. Als strategie is gekozen om niet te repareren.

4.3 Productiestatistiek (PS)

- Overgang van enquêtering op de Polisadministratie als bron voor de Statistiek Werkgelegenheid en Lonen (SWL; zie ook 4.1)m.i.v. verslagjaar 2006. Doel was het verminderen van de enquêtedruk bij bedrijven. De SWL-gegevens spelen indirect een rol bij de ophoging van de PS, maar de overgang leverde slechts minimale breukeffecten op mesoniveau op in de PS. Als strategie is gekozen om in de PS niet te repareren.
- Overgang op een nieuw systeem voor het Algemeen Bedrijven Register van het CBS op basis waarvan wordt bepaald welke populatie van bedrijven moet worden beschreven. Voor de PS was dat m.i.v. verslagjaar 2006. Doel was een kwaliteitsverbetering van de bedrijvenstatistieken. Leverde in de PS een 1^e orde breuk op, vooral op meso- en macroniveau. Als strategie is gekozen om niet te repareren. De omvang van de breuk is wel gekwantificeerd; er is een Excelbestand beschikbaar.
- Invoering nieuwe vragenlijsten bij de Productiestatistiek m.i.v. verslagjaar 2006. Doel was om de vragenlijsten makkelijker invulbaar te maken voor bedrijven. Dit kan op micro-, meso- en macroniveau geleid hebben tot kleine 1^e orde breuken in detailposten over kosten en opbrengsten. Als strategie is gekozen om niet te repareren.
- Overgang van de bedrijfstakindeling SBI 1993 naar SBI 2008, voor de PS m.i.v. verslagjaar 2009. Doel was een betere statistische beschrijving van nieuwe activiteiten, met name in de dienstensector, mede in het kader van internationale afspraken. Dit leidde tot een classificatiebreuk, op macro- en mesoniveau. Als strategie is gekozen om vanaf verslagjaar 2008 een reeks te starten volgens de nieuwe classificatie, maar voor dat jaar ook nog volgens de oude classificatie cijfers beschikbaar te stellen. Hiervan is een Accesdatabase beschikbaar.
- Invoering van een verbeterde afleiding van statistische eenheden en van een andere bron voor het aantal werkzame personen in het Algemeen Bedrijven Register van het CBS op

basis waarvan wordt bepaald welke populatie van bedrijven moet worden beschreven. Voor de PS was dat m.i.v. verslagjaar 2009. Doel was het verminderen van de enquêtedruk voor bedrijven door het vergroten van de koppelbaarheid van statistische eenheden met administratieve registers. Dit leidde tot een 1^e orde breuk, op micro-, meso- en macroniveau. Deze breuk viel samen met die van de invoering van een nieuw productiesysteem; als strategie is gekozen niet te repareren.

- Invoering van een nieuw productiesysteem en deels nieuwe gaafmaak- en ophoogmethoden voor de PS. Doel was kwaliteitsverbetering en efficiencywinst. Dit leverde met ingang van verslagjaar 2009 een 1^e orde breuk op, op micro-, meso- en macroniveau. Deze breuk viel samen met die van de invoering van een verbeterde afleiding van statistische eenheden; als strategie is gekozen niet te repareren.
- Overgang op het herontwerp van de populatiestatistiek bij de PS. Doel was verbetering van de consistentie tussen statistieken. Voor de PS leverde dit m.i.v. verslagjaar 2010 een 1^e orde breuk op, op meso- en macroniveau. Als strategie is gekozen om niet te repareren, maar de breuk wel te kwantificeren. In Statline is een tabel beschikbaar met over de omvang van de breuk en een toelichting.
- Invoering nieuwe bron en methode bij de Kwartaalomzetstatistiek. Deze wijziging werkt indirect door in de PS omdat vanaf deze wijziging de PS opgehoogd wordt naar de jaartotalen van de omzetstatistiek. Doel is kwaliteitsverbetering en verlaging van de enquêtedruk bij bedrijven. De invoering levert in de PS m.i.v. verslagjaar 2010 een 1^e orde breuk op meso- en macroniveau op. Als strategie is gekozen om niet te repareren en een nieuwe reeks te starten. De omvang van de breuk is wel in kaart gebracht in een matrix.
- Invoering van nieuwe concepten in het kader van het nieuwe Europese Stelsel van Nationale rekeningen (ESR), o.a. over complexe bedrijven die omzet hebben van producten in buitenlandse bedrijfsonderdelen. Doel is om hiermee aan te sluiten op nieuwe internationale afspraken over verbeterde statistische meting van internationaal opererende bedrijven. Dit levert m.i.v. verslagjaar 2010 een 1^e orde breuk op, op micro-, meso- en macroniveau in de kosten- en opbrengstenstructuur van vooral de industrie. Als strategie is gekozen om niet te corrigeren en de bestaande reeks voort te zetten.

4.4 (Kwartaal)Omzetstatistiek (KS)

- Overgang op een nieuw systeem voor het Algemeen Bedrijven Register van het CBS op basis waarvan wordt bepaald welke populatie van bedrijven moet worden beschreven. Doel was een kwaliteitsverbetering van de bedrijvenstatistieken. Dit leverde in de KS op zich een 1e en 2e orde breuk op microniveau op, die echter niet in de publicatiereeksen tot uitdrukking is gekomen. Als strategie is namelijk gekozen om de breuk te minimaliseren door voor één verslagperiode de oude cijfers te herberekenen zodat de indexcijfers van de oude en de nieuwe reeks op elkaar konden worden aangesloten. Bovendien zijn voor enkele verslagperiodes zowel cijfers volgende de oude als de nieuwe methode gemaakt, zodat kon worden vastgesteld dat er geen belangrijke 2e orde effecten optraden.
- Overgang van de bedrijfstakindeling SBI 1993 naar SBI 2008. Doel was een betere statistische beschrijving van nieuwe activiteiten, met name in de dienstensector, mede in het kader van internationale afspraken. Dit leidde bij de KS tot een beperkte 2e orde breuk op mesoniveau, die in de publicatiereeksen niet tot uitdrukking is gekomen. Als strategie is gekozen om bij branches met een verwaarloosbare breuk niet te repareren en de bestaande reeks voort te zetten en bij branches met een iets grotere breuk voor één verslagperiode de oude cijfers te herberekenen zodat de indexreeksen volgens de oude en de nieuwe classificatie op elkaar konden worden aangesloten.

- Invoering van een verbeterde afleiding van statistische eenheden en van een andere bron voor het aantal werkzame personen in het Algemeen Bedrijven Register van het CBS op basis waarvan wordt bepaald welke populatie van bedrijven moet worden beschreven. Doel was het verminderen van de enquêtedruk voor bedrijven door het vergroten van de koppelbaarheid van statistische eenheden met administratieve registers. Dit leidde bij de KS op zich tot een 1e en 2e orde breuk, op micro-, meso- en macroniveau, die in de publicatiereeksen niet tot uitdrukking is gekomen. Als strategie is gekozen om bij branches met een verwaarloosbare breuk niet te repareren en de bestaande reeks voort te zetten en bij branches met een iets grotere breuk voor één verslagperiode de oude cijfers te herberekenen zodat de indexreeksen volgens de oude en de nieuwe classificatie op elkaar konden worden aangesloten.
- Invoering nieuwe bron en methode bij de Kwartaalomzetstatistiek, waarbij voor het MKB is overgestapt op grootschalig gebruik van omzetgegevens uit de BTW-aangiftes. Doel is kwaliteitsverbetering en verlaging van de enquêtedruk bij bedrijven. De invoering zou op zich hebben geleid tot 1^e en 2^e orde breuken op micro-, meso- en macroniveau, maar dat kon worden voorkomen. De 1^e orde breuk is voorkomen door uit de data ook cijfers volgens de oude methode te berekenen en daarmee de oude publicatiereeks voort te zetten. De 2^e orde breuk is voorkomen door met een extrapolatietechniek verschuivingen in het seizoenpatroon te vermijden.
- Invoering van nieuwe concepten in het kader van het nieuwe Europese Stelsel van Nationale rekeningen (ESR), die bij de KS industrie bij een aantal internationaal opererende bedrijven leidde tot een andere behandeling van productie die (deels) is uitbesteed aan het buitenland. Doel is om hiermee aan te sluiten op nieuwe internationale afspraken over verbeterde statistische meting van internationaal opererende bedrijven. In de indexreeksen met basisjaar 2010=100 is de breuk gerepareerd.

4.5 Conjunctuurenquête Nederland (COEN)

- Overgang van de bedrijfstakindeling SBI 1993 naar SBI 2008, voor COEN m.i.v. verslagjaar 2009. Doel was een betere statistische beschrijving van nieuwe activiteiten, met name in de dienstensector, mede in het kader van internationale afspraken. Dit leidde tot een classificatiebreuk, op macro- en mesoniveau. Als strategie is gekozen om de oude reeks stop te zetten en een nieuwe te starten en om met een modelmatige aanpak voor enkele hoofdreeksen de oude cijfers te koppelen aan de nieuwe publicatiereeks.

4.6 Internationale Handel in Goederen (IHG)

- Introductie van een nieuwe methode voor het ramen van de quasi-doorvoer en wederuitvoer. Doel was om de cijfers van de internationale handel in goederen beter te laten aansluiten op de cijfers van Nationale rekeningen. Om dit te bereiken is een onderscheid gemaakt tussen doorvoer door Nederlandse bedrijven ("wederuitvoer") en door buitenlandse bedrijven ("quasi-doorvoer"). Dit leidde bij de output van de cijfers van IHG m.i.v. verslagjaar 2002 tot een 1^e en 2^e orde breuk op micro-, meso- en macroniveau. Vanwege de complexiteit is als strategie gekozen om niet te repareren, de oude reeks stop te zetten en een nieuwe te starten.
- Om nog beter aan te sluiten op de cijfers van Nationale Rekeningen is in overleg met Nationale Rekeningen vanaf verslagjaar 2008 een definitiewijziging van de quasi-doorvoer en de wederuitvoer doorgevoerd. Dit leidde bij de output van IHG m.i.v. verslagjaar 2008 tot een 1^e en 2^e orde breuk op micro-, meso- en macroniveau. Als strategie is gekozen om

de cijfers over 2007 te herberekenen op de nieuwe manier, zodat een nieuwe reeks kon worden gestart vanaf verslagjaar 2007 en de oude reeks doorloopt tot en met 2007.

4.7 Arbeidsrekeningen (AR)

- Overgang van enquêtering op de Polisadministratie als bron voor de Statistiek Werkgelegenheid en Lonen (SWL) m.i.v. verslagjaar 2006. Die statistiek wordt als basis gebruikt voor de AR. Doel was het verminderen van de enquêtedruk bij bedrijven. De overgang leverde voor de AR op zich een 1^e en 2^e orde breuk op, zowel op micro-, meso- als macroniveau. Als strategie is gekozen om de bestaande reeks van AR te extrapoleren met groeicijfers die zijn berekend o.b.v. de nieuwe cijfers van de SWL, zodat de breuk niet in de AR-publicatiereeksen tot uitdrukking komt.

4.8 PM: Conjunctuurindicatoren

- In de conjunctuurindicatoren zoals de Productieindex Industrie en de Consumptieindex zouden de genoemde breuken op zich ook effect kunnen hebben, omdat deze indicatoren gebaseerd worden op cijfers van vooral de Omzetstatistieken. In de praktijk bevatten de publicatiereeksen van de conjunctuurindicatoren geen verstoringen omdat gebruik gemaakt is van de gerepareerde cijfers van de omzetstatistieken

4.9 PM: Nationale rekeningen en Kwartaalrekeningen

- De genoemde reeksbreuken in het bronmateriaal van de Nationale en Kwartaalrekeningen leiden niet tot breuken in de publicatiereeksen van Nationale en Kwartaalrekeningen, hoewel ze wel het maken van ramingen bemoeilijken. De effecten van deze breuken worden zo goed mogelijk opgevangen door het herberekenen van oude reeksen, meestal door groeicijfers o.b.v. de nieuwe reeksen te gebruiken voor het extrapoleren van de oude niveaus. Aanpassingen worden in één keer doorgevoerd bij een algehele revisie van de Nationale en Kwartaalrekeningen, waarbij dan tevens consistente tijdreeksen over meerdere jaren worden samengesteld. Zo'n revisie vindt meestal plaats als er nieuwe internationale richtlijnen voor het maken van nationale rekeningen moeten worden doorgevoerd.
- In 2014 wordt een nieuwe revisie van de Nationale rekeningen doorgevoerd. In maart zijn de gereviseerde cijfers voor verslagjaar 2010 gepubliceerd. In de loop van het jaar worden ook de verslagjaren voor en na 2010 aangepast en vindt ook de revisie van de kwartaalreeksen plaats. Vanaf eind juni 2014 zullen de Nederlandse nationale rekeningen geheel zijn aangepast aan de nieuwe internationale richtlijnen.

Bijlage: overzicht genoemde statistieken en bijbehorende Statlinepublicaties

Statistiek	Belangrijkste bijbehorende Statlinepublicatie(s)
Statistiek Werkgelegenheid en Lonen	"Werkgelegenheid" (diverse invalshoeken) "Banen" (diverse invalshoeken) "Banen van werknemers" (diverse invalshoeken)
Economische Demografie	"Bedrijven" (diverse invalshoeken)
Productiestatistiek	"Bedrijfsleven: arbeids- en financiële gegevens" (samenvattende publicatie met kerncijfers en gedetailleerde publicaties per branche)
Omzetstatistiek	"Nijverheid: productie, omzet en orders" "Bouwnijverheid: omzet" "Detailhandel: omzet" "Groothandel: omzet" "Horeca: omzet" "Motor- en autobranche: omzet" "Zakelijke diensten: omzet"
Conjunctuur Enquête Nederland	"Conjunctuurenquête Nederland" (maand; kwartaal)
Internationale Handel in Goederen	"In- en uitvoer" (diverse invalshoeken) "In-, uit- en wederuitvoer" "In- uit- en doorvoer"
Arbeidsrekeningen	"Arbeidsrekeningen" (diverse invalshoeken) "Arbeidsvolume" (diverse invalshoeken) "Beloning van werknemers" (diverse invalshoeken)